

Силабус курсу

Філософія

Ступінь вищої освіти – бакалавр
спеціальність 125 «Кібербезпека»
освітньо-професійна програма – «Кібербезпека»

Дні занять:
Консультації:

Рік навчання: 1, Семестр: 1

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП д. філос.н., проф. Чолач Тетяна Вікторівна

Контактна інформація cholachtanya@gmail.com +380984015921

Опис дисципліни

Дисципліна “Філософія” спрямована на надання знань з філософії як теоретичної форми світоглядного знання, підґрунтя духовної культури індивіда, людства загалом, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття; дослідження філософських проблем із урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності студента; забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення, створити умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів; сприяти гуманізації освіти через засвоєння студентами досягнень сучасної філософії; дати поштовх до самостійного аналізу ними складних явищ суспільного життя.

Структура курсу

Годи ни (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Філософія як соціокультурний феномен	Пояснити історичні особливості виникнення філософії, осмислити та проаналізувати специфіку філософського осмислення світу та людини на відміну від конкретно наукового їх розуміння; трактувати специфіку філософських понять у їх порівнянні з буденними та науковими знаннями; інтерпретувати основні функції філософії; світоглядну, гносеологічну, методологічну; аналізувати зв'язок розвитку філософії на тлі світової культури, науки, економіки	Тести, питання, реферати
2 / 1	2. Сутність філософії та особливості західного та	Пояснити історичні особливості виникнення філософії, характерні риси філософського мислення, структуру світогляду та основних функцій філософії. Розкрити характерні риси західного та східного типу цивілізації,	Проблемні завдання, реферати

	східного типу філософування	висвітлити основні проблеми, які ставила та вирішувала давньосхідна філософська думка	
4/ 1	3.Основні етапи розвитку філософської думки	Проаналізувати основні етапи розвитку філософської думки. Дати загальну характеристику Середньовічної філософії та гуманістичному характеру філософії епохи Відродження. З'ясувати поняття європейської класичної філософії та особливості філософії Нового часу та філософії епохи Просвітництва. Розкрити суть феномену німецької класичної філософії та соціально-практичної орієнтації філософії марксизму. Проаналізувати філософські ідеї в культурі Київської Русі та розвиток філософської думки на Україні в XV–XX століттях	Питання, реферати
4/ 1	4.Стратегії її напрямки сучасної філософії	Проводити порівняння вихідних ідей класичної та некласичної філософії; пояснювати провідні тенденції розвитку некласичної філософії із виходом на процеси сучасного життя	Проблемні завдання, реферати
2 / 1	5.Онтологія як філософське вчення про буття	Подати пояснення основних категорій знання та форм буття, розкрити філософське розуміння розвитку матерії, пояснити концепцію розвитку та діалектичні закони розвитку	Тести, реферати
2 /	6.Свідомість як філософська проблема	Порівняти основні концепції свідомості. Проаналізувати походження свідомості, її соціально-практичну суть і основні властивості. Розглянути структуру свідомості, свідомість і самосвідомість, особливості душі і духу. Здійснити порівняльний аналіз індивідуальної і суспільної свідомості. Проаналізувати структуру суспільної свідомості	Проблемні завдання, реферати
2 /	7.Теорія пізнання. Філософія і методологія науки	Осмыслити смислові наголоси поняття пізнання, основні види, рівні та форми пізнання, пояснювати процесуальний характер пізнання в його основних формах та рівнях, розуміти значення методів для якісних характеристик наукового пізнання	Реферати, есе
2 / 1	8 .Філософська антропологія – проблема людини у філософії	Подати основні проблеми людини в філософії, різні концепції розвитку сенсу людського буття. Проаналізувати проблеми історичного походження людини та єдність природного, соціального і духовного в людині. Здійснити порівняльний аналіз понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Проаналізувати проблеми життя і смерті у філософії та проблеми людської свободи	Проблемні завдання
2 / 2	9. Суспільство як предмет філософського аналізу. Аксиологія. Філософія культури.	Проаналізувати особливості виникнення суспільства його структуру та функції. Розкрити суть основних чинників суспільного розвитку та типології суспільства. Осмыслити суть цінностей та ціннісного ставлення до світу як фундаменту культури	Питання

2 / 1	10 Філософське осмислення історичного процесу	Знати системну організацію суспільного життя, знаходити в сучасному суспільстві реальні прояви будови та особливостей функціонування духовних процесів, розуміти важливість проблем сучасного розвитку культури для суспільства та розвитку людської особистості	Питання, реферати
2 / 1	11.Суспільний прогрес та філософські проблеми глобалістики	Проаналізувати суспільний прогрес і глобальні проблеми людства.Знати системну організацію суспільного життя, знаходити в сучасному суспільстві реальні прояви будови та особливостей функціонування духовних процесів, розуміти важливість проблем сучасного розвитку культури для суспільства та розвитку людської особистості	Тести, проблемні завдання
2 / 2	12. Філософія господарювання	Вироблення здатності студента самостійно розмірковувати над актуальними соціально-економічними проблемами, свідомо засвоювати теоретичні положення, що відбивають діалектику господарського буття	Проблемні завдання, есе
2 / 2	Тема 13. Філософія техніки	Виробити здатність студента самостійно розмірковувати над актуальними проблемами науки і техніки свідомо засвоювати теоретичні положення, які відбивають вплив техніки на людське буття	Тести, проблемні завдання

Літературні джерела

1. Андрущенко В. П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. та ін. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: Хрестоматія. Навч. посібник 3- є вид. К.: Каравела, 2021. 368 с.
2. Бичко І.В. Філософія. Підручник затверджений МОН України. К.: Сварог, 2019. 648 с.
3. Волинка Г.І., Гусев В.І., Мозюва Н.Г. та ін. Історія філософії в її зв'язку з освітою. 3-є вид. К.: Каравела, 2021. 480 с.
4. Воронюк О. Філософія сакрального. К.: Markobook, 2018. 256 с.
5. Грабянка Г. Історія української естетичної думки. К.: Центр учбової літератури, 2021. 388 с.
6. Губерський Леонід. Філософія: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів: видання друге, перероблене і доповнене. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
7. Гусев В. Метафізика: проблеми, принципи, поняття. Лекційний курс. К.: Каравела, 2020. 332 с.
8. Макаров З.Ю. Філософія. Ч.І. Історія розвитку філософської думки: навчальний посібник. Вінниця. Видавець ФОП Кушнір Ю.В., 2020. 232 с.
9. Мозговий Л.І. Філософія. Кредитно-модульний курс. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: Сварог, 2019. 500 с.
10. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Філософія» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії). 2-ге вид., перероб і допов. Харків. Право, 2019. 42 с.
11. Основи філософії: навчальний посібник /С.Симоненко, О.Сулим, М.Шмиголь та інші. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 412 с.
12. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Підручник. / Лозовий В., Требін М., Горлач М., та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
13. Петінова О.Б. Філософія: навчальний посібник. Одеса, 2019. 304 с.

14. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів: Львівська політехніка, 2019.
15. Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти, 3-тє вид., вип. та доп. Львів: «Новий Світ - 2000», 2020. 296 с.
16. Попович М. Філософія свободи (Великий науковий проект). Харків: Фоліо, 2018, 524 с.
17. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія. Посібник для студентів ВНЗ. К.: Академвидав. 592 с.
18. Пурій Р. Заможність: філософія, теорія, практика. К.: 2019. 120 с.
19. Симоненко С.П. Практикум з дисципліни «Філософія» для студентів I курсу всіх форм навчання всіх спеціальностей. Частина II. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 136 с.
20. Скляр А.В. Навчально-методичний посібник до вивчення курсу «Філософія» Дніпро, 2019. 102 с.
21. Філософія, логіка, філософія освіти. Кредитно-модульний курс. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
22. Філософія: навч. посіб. / Гончарук Т.В., Шумка М.Л., Джугла Н.В. Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. 416 с.
23. Філософія: навч. посібник /Ю.М.Вільчинський, Л.В.Северин-Мрачковська та ін. / К.: КНЕУ, 2019. 368 с.
24. Філософія: навчально-методичний посібник для студентів. Вид. 2-ге, доп. Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. 132 с.
25. Філософія: підручник (ВНЗ I-III р.а.) /О.Л.Воронюк. 3-є вид., перероб. та допов. К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 216 с.
26. Фюрст Марія, Гринкс Юрген. Філософія. К.: Дух і літера. 544 с.
27. Хамітов Н. Філософія (Буття. Людина. Мир.). Курс лекцій. К.: ЦУЛ, 2020. 268 с.
28. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. К.: ЦУЛ, 2019.
29. Agassi, J.; Jarvie, I.C. (June 2019) The Problem of Analytic Philosophy. *Philosophy of the Social Sciences*, vol. 49, 5: pp. 413-433.
30. Agassi, Joseph, Jarvie, Ian. 2019. "Institutions as a Philosophical Problem." *Philosophy of the Social Sciences* 49 (1): 42-63.
31. Alvarez, A., Ventura, D., Moreno, B., Natividad, R. (2019). Teachers' philosophical views: Towards a development of philosophical framework in education. *International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education*, 10(3), 4112-4119.
32. Dowding, Keith. (2019) *The Philosophy and Methods of Political Science*. Macmillian Publishers Limited, Palgrave, London, New York
33. Erman, E, Möller, N. (2019) How practices do not matter. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 22(1): 103–118
34. Gustafsson, Karl; Krickel-Choi. Nina C. ; (June 2020) Returning to the roots of ontological security: insights from the existentialist anxiety literature. *European Journal of International Relations*, vol. 26, 3: pp. 875-895.
35. Hägg, Gustav; Kurczewska, Agnieszka. (2020) Towards a Learning Philosophy Based on Experience in Entrepreneurship Education *Entrepreneurship. Education and Pedagogy*, vol. 3, 2: pp. 129-153.

36. Holmes, Colin; Lindsay, David. (2018) In Search of Christian Theological Research Methodology. SAGE Open, vol. 8, 4
37. La Place, Pierre de. (2021). The Right Use of Moral Philosophy. Translated by Albert Gootjes. Grand Rapids: CLP Academic.
38. Svensson, Manfred. (2019). "Aristotelian Practical Philosophy from Melanchthon to Eisenhart: Protestant Commentaries on the Nicomachean Ethics 1529-1682." Reformation and Renaissance Review 21, no. 3: 218-38.
39. Svensson, Manfred. (2020). "The Use of Aristotle in Early Protestant Theology." In Without Excuse: Scripture, Reason, and Presuppositional Apologetics, edited by David Haines, 183-98. The Davenant Institute.
40. Laundon, Melinda; Cathcart, Abby; Greer, Dominique A..(July 2020) Teaching Philosophy Statements. Journal of Management Education, vol. 44, 5: pp. 577-587.
41. Risjord, Mark (2018). Philosophy of Sociology and Anthropology. In The Routledge Companion to Philosophy of Social Science, edited by McIntyre, L., Rosenberg, A., 421-32. London and New York: Routledge.
42. Vazquez, Juan Luis Toribio. (2020) Nietzsche's shadow: On the origin and development of the term nihilism. Philosophy & Social Criticism. 230 p.
43. Woods, Paul. (February 2019) First Among Equals: Christian Theology and Modern Philosophy. Transformation, vol. 34, 3: pp. 165-175.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «ФІЛОСОФІЯ» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
9 тиждень	15 тиждень	17 тиждень	
1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 10 балів = 60 балів) 2. Письмова робота = 40 балів.	1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 10 балів = 60 балів) 2. Письмова робота = 40 балів	1. Написання КППЗ, яке включає вибір теми, складання плану роботи = 70 балів. 2. Тренінги = 20 балів 3. Захист КППЗ = 30 балів	1. Відповідь на два запитання, кожне з яких = 40 балів, а у підсумку = 80 балів 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали кожний = 20 балів

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із

порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом